

ΜΙΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΜΟΝΤΗ

Στα τόσα που έχουν ειπωθεί αυτές τις μέρες για τον Ποιητή μας που έφυγε θα ήθελα να προσθέσω μιαν άγνωστη μαρτυρία.

Το 1994 είχα προσκληθεί από το Πανεπιστήμιο της Οκλαχόμα και την διεύθυνση της Λογοτεχνικής Επιθεώρησης «Η Παγκόσμια Λογοτεχνία Σήμερα» να πάρω μέρος στην κριτική επιτροπή που θα απένειμε το παγκόσμιο λογοτεχνικό βραβείο Νόισταντ. Το βραβείο αυτό θεωρείται αξιόλογο γιατί οι περισσότεροι υποψήφιοι ή κάτοχοι του αργότερα τιμήθηκαν με το βραβείο Νόμπελ.

Η ενδεκαμελής κριτική επιτροπή του βραβείου είναι διεθνής και το κάθε μέλος της έχει δικαίωμα να προτείνει ένα κορυφαίο συγγραφέα από τη χώρα του ή από άλλη χώρα. Αποφάσισα να προτείνω τον Κώστα Μόντη. Επικοινωνήσα με τον ποιητή και του ζήτησα να μου δώσει ότι είχε μεταφρασμένο: Όλα κι 'όλα ένα βιβλίο και μερικά ποιήματα δακτυλογραφημένα. Τα έστειλα στο Πανεπιστήμιο που είχε τη φροντίδα να μαζέψει από όλους τους υποψηφίους τα έργα τους και να τα διαβάσει στα μέλη της κριτικής επιτροπής.

Σε λίγο καιρό έφτασε στο σπίτι μου με ειδικό ταχυδρομείο ένα μεγάλο χαρτοκιβώτιο με τα έργα των υποψηφίων, που ήταν όλοι παγκοσμίως γνωστοί. Τρεις απ' αυτούς στα χρόνια που ακολούθησαν πήραν το βραβείο Νόμπελ. Ο καθένας από τους υποψηφίους αντιπροσωπεύετο από πολυτελείς τόμους που έπρεπε όλοι εμείς, τα μέλη της κριτικής επιτροπής, να μελετήσουμε προσεκτικά προτού μας καλέσουν στην Οκλαχόμα για την ετυμηγορία μας. Ο δικός μας ο Μόντης με τα σεμνά χειρόγραφα του, που το Πανεπιστήμιο φρόντισε να ευπρεπίσει δένοντας τα μ' ένα εξώφυλλο.

Μπορεί κανείς να αντιληφθεί την νευρικότητα μου όταν έφθασε η ώρα της κρίσης. Εξαιτίας της, και εξαιτίας της διαφοράς ώρας της Οκλαχόμα από την Κύπρο έχασα ολότελα τον ύπνο μου καθ' όλη την διάρκεια εκείνης της δραματικής εβδομάδας. Όταν ήρθε η σειρά μου να παρουσιάσω και να υποστηρίξω τον υποψήφιο μου, αφού κατέθεσα την ομιλία μου διάβασα απόσπασμα από το «Δεύτερο Γράμμα στη Μητέρα» στα ελληνικά και στα αγγλικά. Ύστερα απολογήθηκα για το ότι ο ποιητής μας δεν είχε την ευκαιρία να γράφει σε μια μεγάλη γλώσσα ή ν' ανήκει σε μια μεγάλη χώρα για να του μεταφράσουν τη δουλειά του. Το μέλος της Κριτικής Επιτροπής που καθόταν πλάι μου, ένας συγγραφέας Καθηγητής του Πανεπιστημίου από την Νότιο Αφρική, με καθησύχασε. «Μην απολογείστε, μου είπε, ο υποψήφιος σας είναι μεγάλος ποιητής».

Ο Κώστας Μόντης δεν πήρε το βραβείο Νόισταντ. Πήρε όμως μια πολύ καλή θέση στην ψηφοφορία και τα ποιήματα του κυκλοφόρησαν ευρέως μέσω της Επιθεώρησης «Παγκόσμια Λογοτεχνία Σήμερα». Ο διπλανός μου Καθηγητής από την Νότιο Αφρική είναι ο Τζων Κούτσι, που εννέα χρόνια αργότερα, το 2003 τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ.

ΕΛΛΗ ΠΤΑΙΟΝΙΔΟΥ

A21.200